

Bilagor 1-10

Innehållsförteckning	Sidan
Bilaga 1. Jämtlandskommunernas policy	1 - 8
Bilaga 2. Bygdemedel från vindkraft	9 - 10
Bilaga 3. Bygdepeng – exempel från Sollerön, Härjedalen och Strömsund	10
Bilaga 4. Vindbonus	11
Bilaga 5. Lokalt delägande: Hällingarna Vind ekonomiskförening	11
Bilaga 6. Vindkraftens ekonomi	11
Bilaga 7. Riktlinjer för Bygdepeng för Vindkraft i Rättviks kommun	12
Bilaga 8. Kommunal medfinansiering	13
Bilaga 9. Lästips och länkar	14
Bilaga 10. Tre olika avtalsmodeller	15 - 26
Exempel, överenskommelse mellan vindkraftsägare och lokalförening.	15 - 16
Exempel, överenskommelse mellan vindkraftsägare (verksamhetsutövare) och berörda byar tillsammans med en kommun.	17 - 18
Exempel, avtal om markupplåtelse för vindkraft med bygdepengar.	19 - 26

Bilaga 1 Jämtlandskommunernas policy

LOKAL NYTTA - Policy om vindkraftens lokala nytta, kommunerna i Jämtlands län
Underlag till politisk viljeyttring 2010 från Kommunförbundet och kommunerna i
Jämtlands län - *”Låt inte vindens utvecklingskraft blåsa bygden förbi”*

Pengar till bygden, bra för alla parter

Vindkraften har på kort tid utvecklats till en viktig gren inom den svenska energisektorn, då satsningar på förnyelsebar energi kommit allt mer i fokus.

Kommunerna i Jämtlands län välkomnar denna utveckling och ser i vindkraften en framtidsbransch på mer än ett sätt. Givetvis för dess bidrag till en klimatvänlig energiförsörjning, men även för att den ger arbetstillfällen och intäkter till bygden.

De första åren av storskalig vindkraftutbyggnad har gett viktiga erfarenheter när det gäller utformningen av denna mångfacetterade process, och nu är det dags att dra de rätta slutsatserna utifrån den erfarenhetsbank som byggts upp. Detta är nödvändigt för att vindkraften ska bli en stabil och långsiktig näringsgren – ”vindbruk” – med både politisk, ekonomisk och känslomässig förankring i våra bygder.

När miljöbalken ändrades 2009 var syftet att förenkla planeringsprocessen. När det gäller frågan om kompensation till bygder där vindkraftverk uppförs har dock svenska lagstiftare, till skillnad från exempelvis sina danska kolleger, valt att inte gå in och styra. Man har medvetet överlämnat saken till parterna att komma överens om.

I detta finns både risker och möjligheter. Å ena sidan kan en vildvuxen flora av kompensationsformer växa fram, med varierande ekonomiska nivåer och en onödigt krånglig förhandlingsprocess. Men å andra sidan finns möjlighet att utveckla en tillämpning som tillfredsställer parternas behov av en smidig process med ömsesidig nytta.

Kommunerna vill självklart ge sitt bidrag när det gäller att ersätta fossilbränslen med förnyelsebar energi. Samtidigt har man ansvar för att sammanväga många intressen och se till sina invånares bästa, att skapa en hållbar utveckling även ekonomiskt och socialt. Därför välkomnas projekt som uppenbart bidrar till att stärka bygdens ekonomiska och sociala situation. De underlättar ju för kommunen att uppfylla sitt totala åtagande gentemot medborgarna.

Kommunerna i Jämtlands län kommer därför härnäst att verka för följande tre huvudprinciper – som antagits av Kommunförbundets styrelse i länet – med syfte att berörda bygder får del av de värden som vindkraften genererar:

- att berörda bygder får del av en bygdepeng/återföringsmedel som utbetalas årligen och utgör minst 1 (en) procent av bruttovärdet av producerad el.
- att dessa medel främst nyttjas till insatser för uthållig utveckling i de bygder som berörs.
- att lokala aktörer erbjuds möjlighet att köpa in sig i vindkraftsanläggningarna till minst 10 procent.

Det finns en rad skäl för att en del av de vinster som genereras av vindkraftanläggningar inom en kommun ska återföras till bygden.

- Vinden är en energikälla för det långsiktigt hållbara samhällsbygget. Därför ska den självklart även bidra till att de bygder där vindkraftverken placeras får en långsiktigt hållbar utveckling. En vindkraftutbyggnad ger få permanenta arbetstillfällen och därför är det viktigt att söka alternativa vägar för lokal nytta.
- Livsmiljön för de boende påverkas på många sätt då stora vindkraftverk sätts upp i deras närhet. Först ger byggperioden – med alla sina transporter – buller- och trafikstörningar. Sedan försämras möjligheterna till genuina naturupplevelser av nytillkomna vägar och ledningsgator, samt av de upp till 170 meter höga vindkraftverken, som visuellt påverkar landskapet – inte bara i närområdet utan åtminstone upp till en mil från parkerna.
- Förutsättningarna för andra verksamheter – turism, rennäring med flera – kan försämrats, när ”vildmarken” går förlorad. I fjällområdena förordar översiktsplanerna en restriktiv hållning, men mycket tyder på att även skogslandskapets betydelse som rekreationsresurs kommer att öka. Det handlar inte bara om jakt och fiske utan även om andra värden, där de stora skogarna och den oexploaterade naturen lockar.
- I Europarådets landskapskonvention understryks att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. Därför bör man enligt konventionen främja den regionala delaktigheten i beslut och processer som rör landskapet. Kompensation till den lokala nivån för påverkan från storskaliga projekt harmonierar därför med landskapskonventionen.
- Bygdepeng och lokalt ägande bidrar till att skapa acceptans på lokal nivå för vindprojekten, vilket underlättar hela planerings- och byggprocessen och ger vindföretagen viktig goodwill.

Denna policyskrift syftar till att förklara kommunernas inställning när det gäller vindkraftsutbyggnaden. Detta är inte minst viktigt för exploitörerna, som så tidigt som möjligt i en planeringsprocess vill veta att de inte lägger ner en massa jobb i onödan. Observera att policyn gäller de områden kommunerna pekat ut som möjliga för vindkraftsetablering i sina översiktsplaner. Policyn är inte kopplad till miljöprövning eller bygglovsprövning. Kommunernas plan och miljöavdelningar deltar inte i förhandlingar om ekonomisk kompensation.

Med policyn som grund kan samrådsprocessen gå direkt in i konstruktiva samtal. Exempelvis behöver bygdens och exploitörens representanter tidigt diskutera de olägenheter som uppstår under byggtiden, med transporter, vägbyggen, etc. Man kan också tidigt gå igenom problemområden som vindkraftssatsningen kan bidra till att lösa, till exempel standardhöjning av vägar och bredbandsanslutning till byarna.

För att kunna hävda sina ståndpunkter med framgång i samråd och förhandlingar är det viktigt att bygden har en enad hållning i de centrala frågorna. Här kan kommunens policy stärka bygdens position i exploateringsprocessen.

Exploatören kan skriva avtal med rennärigen och andra lokala näringar, vars verksamhet försvåras av en vindkraftetablering. Men detta bör inte belasta bygdepengen. Rennäringens allmänna och enskilda intresse företräds av samebyarna.

Näringarna bör hållas skadelösa under vindkraftverkens livstid. Direkt kompensation till närboende som lider särskilt stor skada av en exploatering bör också regleras i särskilda avtal. Ersättningar till ägare eller rättighetsinnehavare till mark där vindkraftverk uppförs regleras i särskilda avtal och berörs inte i denna policy.

Räkneexempel, lokal nytta

Tio vindkraftverk à 2 MW antas producera 50 GWh per år, vilket kan försörja 2 000 eluppvärmda småhus. Investeringen är ca 350 miljoner kr. Åtminstone ett verk bör kunna ägas av ett lokalt kooperativ eller lokala företag. Det ger lokala intäkter och ett lokalt bidrag till globalt klimatvänlig elproduktion.

Att bygga de tio vindkraftverken skapar direkt ett 50-tal tillfälliga årsarbeten i regionen. Drift och underhåll ger kanske regionen en varaktig årlig sysselsättning motsvarande tre till fem årsarbeten. Med alla kringeffekter inräknade kan sysselsättningseffekten bli den dubbla.

Bygdepeng på en procent av bruttoproduktionen kan ge bygden 350 000 kr/år (elpris 40 öre, el cert 30 öre/kWh). Lokala markägare kan få betydligt mer och lokala näringar, till exempel rennärigen, kan också få kompensation.

Källor till sysselsättningsberäkning med kringeffekter: Svensk Vindenergi "Jobb i medvind", Energimyndigheten och Noden för arbetskraftförsörjning i Strömsund.

Återföring i andra länder – samma grundtanke, olika modeller

I länder jämförbara med Sverige är det självklart att den lokala nivån får del av vindkraftens vinster. Det är dessutom en princip som vinner terräng – både i länder där rätten till lokal ersättning är lagfäst, och där den är frivillig.

Danmark fick den 1 januari 2009 en ny lag som bland annat innehåller:

- *Køberetsordning*, för att stimulera lokalt ägande. Den ger lokalbefolkningen rätt att köpa minst 20 procent av nya vindkraftprojekt till självkostnadspris.
- *Værditapsordning*, för att kompensera minskade fastighetsvärden. Den ger fastighetsägare rätt till kompensation om deras fastigheter sjunker i värde till följd av att vindkraftverk byggs i närheten.
- *Grøn ordning*, för att ge kommunerna ersättning. En fond har bildats, där kommuner kan söka pengar för "gröna projekt". Ett vindkraftverk på 3 MW ger kommunen möjlighet att söka totalt 264 000 kronor (DKK) (362 000 SEK) under verkets livstid.
- *Garantiordning*, som ger möjlighet för lokala vindkraftsatsningar att söka lånegaranti på upp till 500 000 kronor (DKK) till förundersökningar vid nya projekt.

Tyskland införde en ny lag den 1 januari 2009, med syfte att ge vindkraftkommunerna en större del av kakan än tidigare. Alla tyska företag betalar skatt till de kommuner där de är verksamma, utifrån hur många anställda de har i kommunen. Eftersom vindkraftverk kräver så lite personal på plats har skatten för dessa företag nästan helt hamnat i de kommuner där företagen har sina huvudkontor.

Den nya lagen för vindkraftföretag innebär att 70 procent av skatten ska tillfalla den kommun där vindkraftverken är placerade, 30 procent den kommun där huvudkontoret finns.

Enligt en beräkning från branschorganisationen BWE kan detta ge värdkommunen en årlig intäkt på 5000 - 7000 euro per installerad MW (50 000 - 70 000 SEK). Ett 3 MW verk skulle ge motsvarande 150 000 - 210 000 kronor till kommunen. Pengarna går rakt in i kommunkassan och är inte på något sätt öronmärkta för de bygder där snurrorna står.

Norge har ingen lag för att tillförsäkra den lokala nivån medel specifikt från vindkraften. Kommunerna kan däremot införa fastighetsskatt på upp till sju promille årligen av en anläggnings värde. Många kommuner väljer emellertid att inte införa denna frivilliga skatteform, eftersom den inte kan begränsas till att gälla enbart vindkraft. Det har därför blivit praxis med frivilliga överenskommelser i de kommuner som inte tillämpar *eiendomsskatt*. Då betalar vindkraftbolagen en ersättning motsvarande vad de skulle betalat i fastighetsskatt.

Därutöver kan särskilda överenskommelser träffas, som i ö-kommunen Smøla, väster om Trondheim. Där byggdes 2002- 2005 en vindpark med 68 verk, som årligen producerar ca 450 GWh. Kommunen får här en årlig fastighetsskatt på ca 5,5 miljoner norska kronor (ca 6,7 miljoner SEK). Drygt halva beloppet används för företagsutveckling via Smøla Næringsssenter. Därtill förhandlade kommunen fram en engångs Återföring – en kompensation på 10,2 miljoner kronor då verken byggdes.

Den norska föreningen för vindkraftkommuner – LNVK – arbetar aktivt för att ge kommunerna en automatisk rätt till ersättning, liknande den som vattenkraftkommunerna har i Norge.

Skottlands modell för ersättning till lokal nivå kallas *Community Benefit*. Den bygger på en kommunal policy, skild från planerings- och tillståndprocesserna. Upplägg och nivåer varierar, eftersom det är en frivillig ”goodwill”-ersättning. I Highlandsregionen i Norra Skottland har det varit vanligt med en årlig ersättning på 2000 pund per installerad MW, men regionmyndigheten Highland Council arbetar för att höja ersättningen. Ett aktuellt fall är den planerade vindparken i Lochluichart ca fem mil väster om Inverness. Där ska det holländska bolaget Infinergy bygga en vindpark med sju stycken 3 MW turbiner.

Kommunen har, med stöd från regionmyndigheten, förhandlat fram en årlig ersättning på 2750 pund per installerad MW under 25 år – och med en årlig uppräknings på 3 procent för beräknad inflation (höjningen utfaller oavsett verklig inflation). Detta ger en total ersättning på ca 140 000 pund, 1,6 miljoner kronor, per år. Pengarna placeras i lokala utvecklingsfonder.

Spanien är en av de ledande nationerna när det gäller vindkraft, trots att spanska vindparker är relativt små. Systemet för stöd till vindkraftssatsningar sätter nämligen en övre stödgräns vid parker på 50 MW. Vindkraftverk ger kommunala skatteintäkter i två steg, direkt till kommunkassan.

Typfall för en 50 MW vindpark:

- Inledningsåret tas en byggsatt vid ett tillfälle, på minst 150 000 euro (kan vara upp till 10 gånger högre, bland annat finns här skillnader mellan landets regioner).

- Under 20 år kan kommunen ta ut en årlig skatt på 100 000 euro. Detta är en ny beskattningsmöjlighet från 2009, efter beslut i Högsta Domstolen. Den gäller även för existerande vindkraft.

Det är dessutom vanligt med frivilliga överenskommelser mellan kommun och exploatör i samband med vindkraftssatsningar – till exempel bygge av idrottsanläggningar. Arrende till markägare betalas som regel i form av andel av bruttoproduktionen, på en nivå av 2,5 - 3 procent. Det förekommer även fast ersättning per installerad MW. Den betalas enbart till den som äger marken, inte i någon del till grannar.

Exempel på återförda medel till lokal nivå, landbaserad vindkraft

Land	GWh/MW*	lokalt**	mottagare
Sverige		2,3	0,5 % Bygden
Danmark		2,1	0,4 % Grön kommunfond
Norge	3,0	1,9 %	Kommun
Tyskland		1,9	3,9 % Kommun
Skottland		3,0	1,3 % Bygden
Spanien		2,2	1,1 % Kommunen

* Varje installerad MW ger årlig medelproduktion på 1,9-3,0 GWh i angivna länder

** Uppskattad återföring till lokal nivå från exemplet i policyn, vid antaget elpris 80 öre/kWh

Växande medvetenhet i svenska kommuner

I Sverige växer kommunernas medvetenhet om vad vindkraften kan ge, och om hur de själva bäst bidrar till att utveckla denna energiform. Rättvik hör till dem som gått före när det gäller att söka former för en vindkraftsutbyggnad som ger både lokal och global nytta.

Rättviks kommun driver flera viktiga principer när det gäller vindkraftens roll som lokal drivkraft: alla vindkraftsexploatörer ska betala bygdepeng till en fond för lokal utveckling, och kommunen ska själv äga så mycket vindkraft att det täcker nästan hela elbehovet för egna fastigheter och anläggningar. Dessutom uppmuntrar man lokalt ägande i form av kooperativ. I översiktsplanen tänker kommunen dra upp riktlinjerna för hur vindkraftsfrågorna i sin helhet ska hanteras.

När O2/Vindkompaniet byggde nio vindkraftverk på Hedbodberget/Munkberget köpte kommunen två, varav ett halvt såldes till ett vindkooperativ. När nu ytterligare sex snurror byggs köper kommunen en av dem. Orsaken till att kommunen vill äga vindkraft är att man inte betalar elskatt och moms på den el som används i egna fastigheter och anläggningar. Med nästan två och ett halvt vindkraftverk i sin ägo kommer Rättviks kommun att ha en egen produktion på ca 15 GWh/år, vilket täcker ca 80 procent av det egna elbehovet. Högre bör andelen inte ligga eftersom hela årsproduktionen blir skattepliktig om den något år skulle överskrida den egna förbrukningen.

Kommunen räknar med att detta ägande ger en årlig besparing på flera miljoner kronor. En annan fördel är att man vet vilka kostnader man kommer att ha för elen ett par decennier framåt.

Kommunen anser att den som vill bygga vindkraftverk i Rättvik ska betala en bygdepeng på minst 0,5 procent av bruttointäkten. Med O2/Vindkompaniet kom man överens om en nivå på 0,5 procent av bruttoproduktionen. Detta ger ca 300 000 kronor per år från de 15 vindkraftverken i den fullt utbyggda parken. Denna bygdepeng samlas i en utvecklingsfond som berörda bygder kan söka medel ifrån. Ansökningarna bereds av byrådet medan beslut fattas av kommunstyrelsens arbetsutskott. Att beslutsfunktionen ligger på kommunal nivå motiveras med att alla byar inte är representerade i byrådet.

Exempel på vindkraftprojekt i Jämtland och norra Sverige

Vindpark	Företag	Uppförd* (Tillstånd)	Antal verk	Prod** GWh/år	Bygdepeng	Anm
Råshön	Vindkompaniet	2004/09	8	32	0,3 %	Ett verk ägs kooperativt
Storrun	Dong Energy	2009	12	75	≈ 0,2 %	3780 kr/MW till byalaget
Glötesvålen	Vindkompaniet	(2009)	30	270	0,5 %	nära 1 mkr/år till byalaget
Havsnäs	RES/NV	2009	48	250	0,2 %	bygden får 360 tkr/år
Stentjärnåsen	Wallenstam	2009/(2010)	5+3	40	0,3 %	
Ollebacken	Ollebacken	(2006)	6	30		Alla verk ägs lokalt. Bygdepeng < 1 % för planerad park i närheten (Munkflohögen)
Rätan/ Digerberget	Wallenstam	(2009)	6	30	< 0,5 %	
Säliträdberget	Vindkompaniet	2008	8	43	0,5 %	Sollerö sockenförening
Malå, sex byar	Nordisk Vindkraft	(2009)	22	110	0,17 %	Kommunen erbjöds 0,35% nu i stället 0,17% till byaföreningar
Blåsmark, Piteå	Kraftö vind	planerat projekt	27	70	0,2 %	Erbjudande till bygden (0,1 % samebyn, 4% markägare)

* Färdigställda projekt anges i tredje kolumnen utan parantes. Ännu ej färdiga projekt anges med tillståndår inom parantes.

** En gigawattimme (GWh) antas ge bruttointäkten 700 tkr (elpris 40 och elcert 30 öre/KWh). Bygdepengen beräknas i procent av den årliga intäkten. Ett tvåmegawattsverk producerar omkring 5 GWh/år.

Avtal om vindkraftsfonder

Med pengar från vindkraften kan bygder få ny utvecklingskraft. Fonder kan stödja strategiska satsningar och stärka insatser för uthållig utveckling. Vid etablering av vindkraft bör avtal tidigt upprättas mellan exploatör och byagrupp, eller annat organ som representerar den berörda bygden. Huvudpunkter i detta avtal bör vara de som återges i inledningen av denna policyskrift:

- Ersättning till berörd bygd med minst en procent av bruttoproduktionsvärdet
- Pengarna används för uthållig utveckling i berörda bygder
- Minst tio procent av anläggningen erbjuds till lokala intressenter.

Avtalens formuleringar handlar alltså i hög grad om hur man i respektive fall vill förverkliga dessa målsättningar. Vissa faktorer är lika oavsett ort, andra kan skifta, beroende på lokala variationer och skilda ambitioner. Här intill följer ett antal exempel på frågeställningar som kan ingå i ett dylikt avtal – förutom de självklara, om objektet, avtalslutande parter, avtalstid etc:

Frågor att beakta

Vid upprättande av fond

- Vem ska administrera fonden, vilka ska ingå i styrelsen, hur ska administrationen finansieras?

Utbetalning av bygdepengen

- Hur stor är ersättningen, inklusive indexering, och när ska den inbetalas till fonden från vindföretaget?

Fondens syfte

- I en ändamålsparagraf kan Vindkraftsfondens ändamål och syfte formuleras. Hur ska den verka för att främja hållbar utveckling och investeringar som gagnar det allmänna intresset i bygden?

Användningsområden

- Då fondmedel ska användas för utveckling av bygden kan ett brett spektrum av åtgärder diskuteras. Det kan handla om drift och investeringar för exempelvis projekt, näringslivsfrämjande åtgärder, vägar, turism, infrastruktur och stipendier – liksom för kreditgarantier och borgen till företag med finansieringsbehov.

Lokalt delägande

- Om tio procent av vindkraftanläggningens värde ska bjudas ut till lokala intressenter behöver tänkbara former av lokalt delägarskap övervägas. Kooperativ är den vanligaste formen, med andelar som svarar mot en årsproduktion på 1000 kWh (upp till den egna elanvändningen). Det behöver klargöras vilka som ska få erbjudandet och i vilken ordning olika kategorier ska bjudas in. Det kan handla om de närmast boende, kommuninvånare, aktörer i en större region.

Vad är "bygd/närområde"?

- Om det beslutas att fondmedlen ska användas framför allt i vindkraftverkens närområde behöver detta område definieras. Ett antal faktorer kan vara lämpliga att ta med i bedömningen, t ex: avstånd, hur synlig vindkraftanläggningen blir, om det finns byar som bör hållas samman i bedömningen.

Tänkbara sökande av fondmedel

- Vem ska kunna söka fondmedel? Ska kretsen begränsas till mantalsskrivna personer, plus föreningar och företag i den berörda bygden? Ska medel kunna sökas även av personer/företag utanför den berörda bygden under vissa villkor?

Tänkbara ändamål

- Ska vindkraftfondens medel kunna användas för ändamål som normalt är skattefinansierade eller på annat sätt betalas med allmänna medel? Ska alternativ som stärker hållbar utveckling och lokal ekonomi prioriteras?

Redovisning av hur medlen används

- När och hur ska det redovisas hur medel ur fonden använts? Vilka villkor ska gälla för medel som utbetalats men inte förbrukats?

Hantering av medel som inte utbetalats

- Ska fondmedel som inte utbetalats under året stå kvar på kontot för eventuell utdelning påföljande år? Hur ska räntan hanteras?

Beredning och beslut

- Vilket/vilka organ ska bereda och besluta om fondmedlens användning?

Ägarförändring

- Vad händer med avtalet om vindparken eller delar därav säljs eller på annat sätt övergår till ny ägare?

Bilaga 2 Bygdemedel från vindkraft (utdrag ur Wizelius, T. Lokalt ägd vindkraft, Vindform förlag 2010).

Bygdemedel, det vill säga att en del av intäkterna från vindkraftverk ska gå till närboende, eller till den kommun där vindkraftverk är lokaliserade, kan ge lokala inkomster.

Bygdemedel från vindkraft är ingenting nytt. Redan de föreningar som bildades på Gotland i början av 1990-talet har årligen betalat ut en så kallad bygdepeng till någon förening i socknen. Dessa medel betalas ut frivilligt, som en goodwillgest från föreningen. Nivåerna på bygdepeng brukar ligga på mellan 0,2 till 0,5 procent av den årliga bruttointäkten.

Frågan om bygdemedel är en känslig fråga, framför allt i Norrland, där många politiker menar att kommunerna eller lokalbefolkningen har rätt till ersättning i form av bygdemedel och ställer detta som krav för att vindkraftbolag ska få lov att bygga vindparker i kommunerna.

Den så kallade 10-kommungruppen i Västerbotten, länets tio inlandskommuner, skickade exempelvis hösten 2009 ett brev till Näringsdepartementet, med ett krav på ersättning till kommuner för de negativa konsekvenser som storskaliga vindkraftsetableringar medför, och nämner där förändrad landskapsbild, att stora markområden tas i anspråk för vindparker och elnät, störningar i form av ljud, skuggor och nattbelysning, samt påverkan på naturmiljön, jakt, fiske och rekreation, som exempel på detta. Denna påverkan medför att möjligheterna och utrymmet för turism och rennäring minskar. *Sammantaget är vår bedömning att de negativa effekterna med råge överstiger de positiva vid uppförande av vindkraftsparker*, skriver de i sitt brev.

De föreslår att nationella bestämmelser om ersättningar till kommuner där det etableras vindkraft ska införas. De hänvisar till de regleringsmedel, så kallade bygdemedel, som enligt förordningen om bygde- och fiskeavgifter (1998:928) betalas som ersättning för utbyggnad av vattenkraft, som ska gå till *investeringar för ändamål som främjar näringsliv eller service i bygden eller annars är till nytta för denna*.

I Jämtlands län har ett liknande initiativ tagits, som samordnats av kommunförbundet Jämtlands län. De har tagit initiativ till en gemensam policy för kommunerna i Jämtlands län om vindkraftens lokala nytta. Detta förslag till policy sammanfattas som att en bygdepeng, som ska användas för utveckling av bygden där vindkraftverken finns, ska utbetalas årligen, samt att lokala aktörer (kooperativ, företag, kommuner) bör erbjudas att köpa minst tio procent av kapaciteten till självkostnadspris.

När vindkraften nu börjar byggas ut i stor skala, bör de kommuner i glesbygden där de stora vindkraftsparkerna byggs, få del av dess intäkter. De flesta vindkraftsbolag betalar också redan idag en bygdepeng, och har sällan något emot att lokala intressenter, som vindkooperativ, lokala företag och kommunala bolag blir delägare i deras vindparker. Det förutsätter dock att lokala intressenter visar sitt intresse för att bli delägare i vindparkerna.

När de projekt som planeras består av hundratals verk, förändras förutsättningarna. Om ett skogsbolag med huvudkontor på annan ort, bygger ett hundratal verk på sin egen mark i skogsbygden, kommer alla pengarna som vindkraften genererar att blåsa iväg någon annanstans. Då krävs ett avtal om bygdepeng för att något av värdet ska stanna kvar inom området och kommunen.

Bygdepeng är en frivillig avgift, som kräver att det finns en mottagare som kan förvalta och använda pengarna på ett bra sätt. Om det finns byalag eller en lokal utvecklingsgrupp som kan det, så är det enkelt. Det finns också kommuner, som exempelvis Rättviks kommun i Dalarna, som har antagit egna *Riktlinjer för Bygdepeng för Vindkraft*, som kan fungera som modell för andra kommuner.

Det bästa sättet att behålla intäkterna från vindkraft på lokal nivå är dock ett lokalt ägande av vindkraften. Kommuninvånarna kan bilda kooperativ, företag kan bygga egna vindkraftverk och kommuner, kommunala energibolag eller fastighetsbolag kan investera i egna vindkraftverk. Det är den bästa garantin för att intäkter från denna naturresurs stannar kvar i den region där den finns. Då baseras också intäkterna på en aktiv delaktighet och delad affärsmässig risk. Lokalt ägd vindkraft ger stadiga intäkter flera årtionden framöver.

Bilaga 3. Bygdepeng – exempel från Sollerön, Härjedalen och Strömsund

Solleröns Sockenförening är ett exempel på en lokalt förankrad förening som skrivit avtal med vindkraftsägaren. På fastlandet väster om Sollerön finns åtta vindkraftverk som ger sockenföreningen en årlig avkastning på 0,5 procent av bruttointäkten. Medlem i föreningen är alla som är mantalsskrivna eller som har en fastighet i området. Alla som är 16 år eller däröver har rösträtt på sockenstämman som är det högsta beslutande organet. En kommitté på fyra personer har utsetts för att administrera intäkterna för vindkraften, och den beslutar vilka projekt och aktiviteter som ska få pengar. Föreningar och organisationer inom Sollerö församling har rätt att söka pengar. Medlen ska användas till projekt eller gemensamhetsanläggningar som gynnar bygdens utveckling, men får inte nyttjas till något som kan betraktas som kommunala åtaganden. Första utbetalningen på 185 000 kronor gjordes mars 2010.

Havsnäs Vindkraftsfond i Strömsunds kommun och Rättviksmodellen är exempel där kommunen administrerar bygdepengarna. I Rättvik samlas medlen i en utvecklingsfond som berörda bygder kan söka medel ifrån, ansökningarna bereds av byrådet och beslut fattas sedan av kommunstyrelsens arbetsutskott. Att beslutsfunktionen ligger på kommunal nivå motiveras med att alla byar inte är representerade i byrådet. (Se även bilaga 7).

I Lillhärdal, Härjedalens kommun finns föreningen, Medvind för bygden, som vill ta vara på möjligheterna och stödja en föreslagen vindkraftsetablering på Åndberget. De exploatörer som verkar i området är Rabbalshede Kraft AB och Bergvik Skog AB. Det har varit många möten, träffar och ibland häftiga diskussioner om etableringen i området – det finns starka motstridiga uppfattningar. Kommunen hade på sitt bord att tillstyrka eller avslå etableringen, vilket man också gjorde november 2010. Föreningen fortsätter dock att jobba för att etableringen ska bli av. Föreningen har i sitt arbete tillsammans med exploatörerna formulerat ett ramavtal, ”letter of intent”, om bygdepengar och nivån ligger på ca 0,5 % upp till ca 1 %. Här ingår inte bara bygdepengar utan även tjänster som exploatören ska tillhandahålla, till exempel drift av anläggningar och offentliga lokaler. Meningen är också att bilda en ny juridisk person som mottagare för bygdepengarna. Där ska finnas representation från bygden, exploatören, juridisk kunnig person och kommunen. Föreningen har skissat på hur medlen kan fördelas som till exempel, företagsetableringar/investeringar, riskkapital och bygdeinvesteringar.

I Jämtland har Havsnäs Vindkraft AB upprättat ett avtal med Strömsunds kommun som innebär att sju byar får ta del av produktionen från 48 vindkraftsverk. Medlen sätts in i en fond som Strömsunds kommun upprättat, som förvaltar och administrerar och får betalt för sina administrativa kostnader. I avtalet regleras tydligt vilka byar som kan söka pengar. Projekten eller investeringarna ska främja bygdens utveckling och/eller gagna allmänna intressen i byarna. Ersättningen motsvarar ungefär 0,15 procent av bruttointäkten från vindkraftverken. Ersättningen motsvarar ca 350 000 kronor/år. Företrädare för byarna, kommunen och verksamhetsutövaren finns med i beslutsgruppen, men varken kommun eller verksamhetsutövaren har någon rösträtt när medlen ska fördelas.

Bilaga 4. Vindbonus

Varje år delar Stena Renewable ut 10 000 kronor per byggt vindkraftverk till föreningslivet i den kommun där vindkraftparken är belägen. I något fall ersätts Vindbonus med mer traditionell bygdepeng till på förhand utvalda föreningar.

Föreningarna ansöker hos Stena Renewable om Vindbonus för sin verksamhet.

Ansökningarna kan omfatta allt från bidrag till nya skidspår till hörselslingor till Folkets hus, enstaka utflykter eller till den löpande verksamheten. Stena utser vilka föreningar som erhåller Vindbonus samt bestämmer hur mycket pengar varje förening skall få med utgångspunkt från de ansökningar som kommit in. Vanligtvis görs en avstämning med kommunen för att säkerställa att föreningarna bedriver en god verksamhet. Varje förening som erhållit Vindbonus redovisar för Stena vad pengarna använts till.

Om – mot förmodan – det inte inkommer några ansökningar eller om de ansökningar som kommer in inte uppfyller ställda förväntningar har Stena ett avtal med kommunen om att det årets avsatta pengar tillfaller kommunens verksamhet.

Bilaga 5. Lokalt delägande, exemplet Hällingarna Vind ek för.

Hällingarna Vind ek för bildades 2005 och dess vindkraftverk, ett Enercon E48, står i Sikåskälen i Hammerdals kommun. Verket togs i drift 2006 och producerar ca 2000 MWh per år. Föreningen erbjöd sammanlagt 890 andelar à 5 000 kronor till privatpersoner. Det innebar ett finansieringsbidrag på cirka 4,5 miljoner kronor och banken lånade ut cirka 5 miljoner kronor.

Den ekonomiska föreningen äger 52,5 procent av verket, vilket utgör den affärsdrivande delen. Privatpersoner/medlemmar äger 47,5 procent. Den affärsdrivande delen av föreningen driver verksamhet där man producerar och säljer el till det lokala energibolaget Jämtkraft. Det krävdes också att alla privata andelsägare var kunder i Jämtkraft.

Andelsägarna får sin utdelning två gånger per år via transitering över elräkningen.

Återbäringen står i proportion till medlemmens andel av produktionen i verket.

För att vindkraftverket ska vara en bra affär bör det producera åtminstone 30 procent av den teoretiska maxproduktionen (kapacitetsfaktorn ska vara > 0,3), enligt den kalkyl som gjorts. Kalkylen höll mycket bra och efter tre år kunde ägarna räkna hem drygt 11 procents ränta på insatt kapital. Två markägare berörs av verket och får vardera en årlig intäkt från markarrendet på cirka 45 000 kronor per år med 2010 års priser på el och certifikat.

Bilaga 6. Vindkraftens ekonomi

Här är ett enkelt exempel som ger en översiktlig bild av vindkraftens lokala ekonomiska nytta. Den gäller ett verk på ca 2 MW; som är den vanligaste stoleken på vindkraftverk som byggs kring 2010 och med de el- och certifikatpriser som gäller 2010.

Bruttoinvestering, nyckelfärdigt verk klart för drift 35 000 000 kr

- en ränta på 4 % på investerat kapital
- en markarrendeavgift på 4 % av bruttointäkten
- bygdepengar på 0,5 % av bruttointäkten
- beräknad årsproduktion på 5 400 000 MWh/år

Efter fem års drift har detta vindkraftverk då gett

- ca 105 000kr till bygden genom bygdepengar
- ca 850 000kr till markägaren
- ca 1 900 000 till vindkraftsägaren

Och om fastighetsskatten gick till kommunen så skulle det bli 150 000 kr till kommunkassan.

Bilaga 7. Riktlinjer för Bygdepeng för Vindkraft i Rättviks kommun

Vid upprättandet av kommersiella vindkraftsanläggningar i Rättviks kommun ska avtalas med exploateringsföretagen att en så kallad bygdepeng årligen ska betalas ut till kommunen som en kompensation för utnyttjandet av kommunens naturresurser. Bygdepengen ska utgöra minst 0,5 % av den samlade bruttoersättningen för den el som vindkraftverken producerar.

Bygdepengen ska användas till främjande av projekt eller gemensamma anläggningar som är positiva för den bygd där kommersiell vindkraftsproduktion etableras.

Bygdebegreppet ska ges en vid tolkning och får inte avgränsas för alltför snävt. Om till exempel vindkraftsanläggningar etableras på platser där ingen eller väldigt liten bygd berörs så kan en särskild fördelning av medlen göras dessutom ska hela kommunen eller om så berörs även intilliggande kommuner ges möjlighet att söka medel. Avgränsningen av ett område som kan tänkas få nyttja bygdepengen ska framgå av respektive avtal.

Vem kan ansöka om bygdepeng?

Alla i en berörd bygd kan söka bygdepeng. Maxbelopp att söka är 100 000 kronor. När en förening eller organisation söker ska fördelningen man/kvinna anges på grund av den viljeinriktning och handlingsplan för jämställdhet som finns inom Rättviks kommun. Föreningen eller organisationen måste även vara inregistrerad och ha ett organisationsnummer. Följande handlingar ska också bifogas ansökan:

1. Styrelsens sammansättning
2. Bestyrkt protokollsutdrag eller annan liknande handling som visar dels att föreningen beslutat söka bidrag av bygdepengen, dels vem som är behörig att företräda föreningen. Det kan dessutom behövas ytterligare handlingar eller uppgifter beroende på vad ansökan gäller.

Till vad kan man få stöd?

Medlen ska användas till främjande av projekt eller gemensamma anläggningar som är positiva för bygden. Det kan vara ett sätt att stärka samlingsplatser i byn eller för reparationer eller investeringar i gemensamma byggnader och anläggningar. Det kan också vara insatser för att utveckla besöksnäringen exempelvis genom lokala evenemang som musik och utställningar etc. Rena driftsbidrag betalas inte ut. Pengar kan inte sökas retroaktivt. Investeringen får vara påbörjad men inte avslutad vid tillfället för beslutet.

Hur fattas besluten?

Byarådet och/eller representanter för olika föreningar bereder ärenden till kommunstyrelsens allmänna utskott, KSAU, som är beslutande organ. En prövning sker från fall till fall. Nyttan och betydelsen av investeringen kommer att vägas in. Vissa åtgärder kan vara till nytta för de boende i ett betydligt större område än andra. Ansökan konkurrerar med övriga sökande och ett eventuellt stöds storlek avgörs av hur många som har behållning av det som söks.

Om den påfyllnad som görs varje år inte förbrukas, överförs denna till följande år.

Hur ansöker man?

Ansökan sker på särskilda blanketter som finns att skriva ut på kommunens websida eller hämtas på kommunhuset. Sista ansökningsdag är 31 mars varje år.

Bilaga 8. Kommunal medfinansiering

Kommunerna och kommunala bolag kan hjälpa till att få igång och hålla fart på utbyggnaden av vindkraft genom att hjälpa till med finansieringen. Detta är ofta en kritisk fråga för lokala nybildade föreningar eller småföretag att klara på egen hand. Vindkraftverk kostar 30-35 miljoner kronor (2 MW-verk) och i vart fall 20 procent av detta krävs i regel i handpenning när verken beställs. Om ett nytt vindkooperativ ska dra igång, kan ett samarbete med ett elbolag vara avgörande för om det ska lyckas. Kalmar Energi och många andra kommunala elbolag har spelat en viktig roll för att öka den konsumentägda vindkraften i landet och det är enkelt för andra kommunala energibolag att följa deras exempel genom att bygga eller köpa nyckelfärdiga verk som de sedan erbjuder sina kunder att överta i en ekonomisk förening.

Sedan det kommunala bostadsbolaget i Askersund köpte ett eget vindkraftverk 2005 har många såväl kommunala som privata fastighetsbolag följt efter. Det främsta skälet är att vindkraft kan användas för eget bruk och för ett fastighetsbolag är egenförbrukningen så pass stor att den lätt gör av med all el som ett vindkraftverk producerar. Fördelen med detta är att egenproducerad el är skattefri för den som inte yrkesmässigt levererar kraft, enligt Lagen om skatt på el (se bilaga 1). Skatteverket anser att enbart den omständigheten att en elproducent matar in el på ett elnät, där elen sammanblandas med el av annat ursprung, inte medför att producenten ska anses leverera elen (se bilaga 2). För att skattefrihet ska gälla ska samma juridiska person äga både fastigheter och vindkraftverk och eventuella överskott får inte säljas.

Om elen ska användas endast till fastighetsel, dvs. belysning i trappuppgångar, pumpar, pannor med mera, är det inga problem. Om elen även ska användas av de boende, får de inte debiteras för hushållselen. Mer om detta finns att läsa i *Vindkraft för eget bruk* (se lästips). Skatteregler ändras dock med jämna mellanrum, så det är inte säkert att dessa regler kommer att gälla om några år.

Ett bra sätt för kommunala bolag att få tag på vindkraftverk och bidra till omställningen av energisystemet, är att gå in som finansiärer redan när nya vindkraftverk projekteras. Både Karlstad och Hammarö kommuner gjorde detta, genom sina energi- och bostadsbolag och gjorde det därmed möjligt att bygga Vindpark Vänern. En sådan medfinansiering innebär en viss risk, ifall projekten inte får tillstånd, men samtidigt en möjlighet att få vindkraftverk till ett betydligt förmånligare pris än på öppna marknaden.

Falköpings kommun har hittat en ny väg för kommuner att hjälpa företag i kommunen att bygga egna vindkraftverk. Falköping har under det senaste decenniet utvecklats till en av landets ledande kommuner när det gäller vindkraft och det finns idag så många vindkraftverk, de flesta ägda av lantbruk och lokala vindbolag, som går att ansluta till elnätet. Kommunen beslutade i december 2009 att gå in och bidra till finansieringen av nya vindkraftverk i kommunen.

Bilaga 9. Lästips och länkar

Fredriksson, R. Vindkraft för eget bruk. SKL 2008.

LRF. Vindavtalet, LRF 2009.

Wizelius, T. Lokalt ägd vindkraft – handbok för kommuner. Vindform 2010. Finns även som gratis pdf på www.natverketforvindbruk.se

Wizelius, T. Vindkraft tillsammans – handbok för vindkooperativ. Vindform 2010. Finns även som gratis pdf på www.natverketforvindbruk.se

Wizelius, T. Vindkraft på Lantbruk – handbok för lantbruk. Vindform 2010. Finns även som gratis pdf på www.natverketforvindbruk.se

Wizelius, T. Vindkraft i teori och praktik. Studentlitteratur, 2007.

Länkar

www.natverketforvindbruk.se

www.helasverige.se

www.lrf.se

Bilaga 10. Avtalsmodeller

AVTALS MODELL

Exempel på överenskommelse mellan vindkraftsägare och lokalförening.

Mellan X – AB, organisationsnummer, xxx och X – förening , organisationsnummer; xxx har denna dag träffats följande avtal. ("Avtalet")

1. BAKGRUND

- 1.1 X - AB avser att uppföra en vindkraftanläggning på x-berget i X-kommun bestående av högst x-antal vindkraftverk ("Vindkraftverken"). X - AB har för detta ändamål ansökt om och erhållit tillstånd enligt miljöbalken samt kommunalt bygglov.
- 1.2 X - AB och X-föreningen har genom detta Avtal kommit överens om hanteringen av bygdepengar som X - AB skall utge till X - föreningen enligt de förutsättningar som anges nedan.

2. BYGDEPENG

- 2.1 Under förutsättning att Vindkraftverken uppförs och tas i drift skall X - AB årligen utge bygdepengar till X - förening. Bygdepengarna skall användas till främjande av projekt eller gemensamhetsanläggningar som är positiva för utvecklingen *inom X - församling*. Till detta räknas inte vad som normalt ingår i kommunala åtaganden.
- 2.2 Bygdepengarna uppgår till totalt 0,5 % procent av den samlade bruttoersättningen för den el som vindkraftverken på X-berget årligen inbringar X - AB från och med den dag respektive vindkraftverk producerar elektrisk kraft. Den samlade bruttointäkten skall redovisas till X-föreningen och utbetalning av bygdepengen sker senast 31 mars årligen med början året efter det att Vindkraftverken har tagits i drift och börjat generera intäkter. Beloppet insättes på konto nr X i X-bank. X - föreningen ansvarar för att fördelningen av bygdepengen sker på ett sådant sätt att den kommer till största möjliga gagn för en positiv utveckling i det berörda området.

X - förening utser tillsammans med X - förening en kommitté på fyra personer (två personer från vardera föreningen) som har att fatta beslut om användandet av bygdepengen. Minst hälften av det årligen utbetalade beloppet bör användas för att utveckla X i bygden..

- 2.3 I det fall förändringar sker som påverkar mottagande eller fördelning av Bygdepengen, ska *parterna* gemensamt besluta om annan lämplig mottagare av bygdepengarna.

3. ÖVERLÅTELSE AV AVTALET

X – AB äger rätt att helt eller delvis överlåta sin skyldighet enligt detta Avtal. En sådan överlåtelse förutsätter att den nye vindkraftägaren ikläder sig samtliga förpliktelser som åvilar X – AB enligt detta Avtal. Intill detta sker svarar X – AB solidariskt med den tillträdande vindkraftägaren/-na för förpliktelserna enligt Avtalet.

4. INFORMATION

- 4.1 X – AB förpliktar sig att informera X - föreningen vid en överlåtelse av vindkraftanläggning och tillhörande tillstånd etc genom att skriftligt översända överlåtelseavtal samt adress, kontaktperson och telefonnummer. X - föreningen förpliktar sig att skriftligen informera X – AB årligen vad bygdepengen fördelats till.

5. AVTALSTID

Detta Avtal gäller till dess att Vindkraftverken har nedmonterats, dock längst under en period om tjugofem (25) år från det att Vindkraftverken har tagits i drift. Om inte parterna särskilt överenskommer om annat, äger parterna rätt att därefter förlänga eller omförhandla detta Avtal.

6. ÖVRIGT

6.1 Ändringar av och tillägg till detta Avtal skall ske skriftligen och vara undertecknade av behöriga representanter för parterna.

7. TILLÄMPLIG LAG OCH TVISTER

Detta Avtal regleras av svensk rätt. Tvist i anledning av Avtalet skall avgöras av svenska domstolar.

Detta Avtal har undertecknats i två (2) likalydande exemplar varav parterna har tagit varsitt.

Ort / 2007

Ort / 2007

XXX – AB/Underskrift

XXX-förening/underskrift

AVTALS MODELL

Exempel på överenskommelse mellan vindkraftsägare (verksamhetsutövare) och berörda byar tillsammans med en kommun.

Mellan XX och XX-kommun, ingås följande överenskommelse med anledning av;

* att XX har fått tillstånd av XX - kommun att uppföra en större gruppstation för vindkraft i området mellan XX- och XX byar.

* att XX i samband med detta åtagit sig att betala, medel till en av XX ´s kommun upprättad och förvaltd vindkraftfond, för främjandet av utvecklingen och bidragandet till investeringar inom byarna (x-namn) samt

* att XX kommun åtagit sig att, mot ersättning, upprätta, förvalta och administrera vindkraftsfonden.

1. XX åtar sig att tillse att den/de som uppför och i fortsättningen driver ovan angiven vindkraftanläggning, nedan "Verksamhetsutövaren", till Vindkraftfonden årligen avsätter xxx (siffror) kronor per driftsatt installerad MW vid årets slut. Det totala beloppet skall betalas varje år den 30 januari med början året efter det att första vindkraftverket tagits i drift. Beloppet skall insattas på ett av XX- kommun för ändamålet sarskilt öppnat räntebärande konto som XX- kommun

har att förvalta och administrera i enlighet med detta avtal.

De medel som inbetalas till nu nämnda konto utgör Vindkraftfonden. Beloppet som utgör den årliga insättningen skall vara indexreglerat enligt KPI, där basindex skall vara det index som gällde för oktober manad 2005 (282,4).

2. Verksamhetsutövaren åtagande att betala in medel till XX- kommun enligt punkten 1 ovan är villkorad av att vindkraftanläggningen ej helt eller delvis, tas ur drift. Om delar av vindkraftanläggningen tas ur drift skall den årliga avsättningen enligt punkten 1 ovan justeras i proportion till den minskning i effektuttag som uppkommer på grund av driftsinskränkningen och i förhållande till tiden for driftsinskränkningen. Om t.ex. driftsinskränkningen motsvarar 10 MW av 100 MW och varar 6 månader skall det årliga beloppet således minskas med 5 procent ($10/100 \times 6/12 = 5$ procent).

3. Vindkraftfondens ändamål och syfte skall vara att främja utveckling och investeringar som gagnar det allmänna, intresset i byarna X-antal byar.

Detta skall inkludera mellanliggande byar/gårdar och till byarna hörande skifteslag.

Fondens medel skall användas till bidrag till föreningar och näringsidkare som verkar for Vindkraftfondens ändamal och syfte.

Exempel på vad Vindkraftfondens medel kan användas till är;

- främjande av turism i området,
- främjande av infrastruktur i området,
- främjande av sysselsättning i området,
- främjande av natur- och kulturmiljö i området.

Verksamhetsutövaren och XX - kommun ar överens om att Vindkraftfondens medel inte skall användas för investeringar som normalt är skattefinansierade eller som i övrigt betalas via allmänna medel.

4. XX - kommun skall tillse att företrädare för XX – byar bildar en intresseförening.

Intresseföreningen skall ha stadgar som bland annat skall reglera röstregler samt utseende av ordförande och sekreterare. Stadgarna skall förvaras hos XX-kommun, kommun men skall ändå anses vara så kallad allmän handling.

Intresseföreningen ansvarar i samråd med XX- kommun för art Vindkraftfondens medel kommer byarna till del som anges i punkt 3.

5. Intresseföreningen skall bestå av en representant från var och en av de i punkten 3 angivna byarna. Representanterna utses av respektive bys invånare. Uppdraget skall för dessa representanter del vara oarvoderat. Intresseföreningen skall sammanträda vid minst två tillfällen per år. Till sammanträdena ska även kallas en representant/er från vardera XX-kommun och verksamhetsutövaren vilka dock saknar rösträtt vad gäller fördelning av Vindkraftfondens medel. XX-kommun ömbesörjer kallelserna. Intresseföreningens möten ska protokollföras. Protokollen ska förvaras hos kommunen men skall ändå anses vara såkallad allmänhandling.

6. Ansökningar om att få tilldelas medel ur Vindkraftfonden skall inlämnas till XX-kommun varvid dessa skall registreras. De ansökningar som inkommit per den 31 december skall sammanställas av XX-kommun och senast den 31 januari efterföljande år översändas till intresseföreningens representanter. Såväl intresseföreningen som XX-kommun har möjlighet att begära in komplettering ifrån sökandens sida. Intresseföreningen skall härefter besluta om medel ur Vindkraftfonden. Beslutet om tilldelning skall tillställas XX-kommun som skall kontrollera att beslutet är i enlighet med fondens syfte och att beslutet fattats i enlighet med intresseföreningens stadgar. Skulle så ej vara fallet äger XX-kommun återförvisa beslutet till intresseföreningen för nytt ställningstagande. Om intresseföreningens tilldelningsbeslut är i enlighet med fondens syfte och i övrigt i enlighet med intresseföreningens stadgar skall XX-kommun inom en månad utbetala medel ur Vindkraftfonden i enlighet med tilldelningsbeslutet.

7. Berättigade att ansöka om tilldelning ur Vindkraftfonden är fastboende och föreningar inom de sju byarna samt i andra hand näringsidkare som bedriver verksamhet inom detta område.

8. Den eller de som tilldelas medel ur fonden skall skriftligen åläggas en redovisningsskyldighet om hur medel ur fonden har använts. En första redovisning skall ske sex månader efter utbetalning och en slutredovisning skall ske inom 2 år. Medel som utbetalats men ej förbrukats vid slutredovisningen skall omgående återbetalas till Vindkraftfonden.

9. De fondmedel som inte utbetalats under året skall stå kvar på kontot och balanseras till kommande år, då dessa är möjliga att delas ut. Även ränta som utfallit under året skall överföras till nästkommande år och förvaltas på samma sätt som övriga medel.

10. Intresseföreningens kansli skall administreras av kommunledningsförvaltningen inom XX-kommun. För detta arbete skall XX-kommun, ur Vindkraftfondens medel, ha rätt att erhålla en årlig ersättning som täcker den faktiska kostnaden för nedlagt arbete.

11. Vid tvist med anledning av detta avtal skall denna i första hand lösas genom förhandlingar mellan parterna. Om inte tvisten kan lösas har dock vardera parten rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan för det fall den andra parten begår ett väsentligt brott mot detta avtal.

Underskrifter

Verksamhetsutövaren

XX – kommun

Bevittnas av representanter från byarna.

Avtal om markupplåtelse för vindkraft med bygdepengar.

Jordägare: xxxxxxxx

Arrendator: Arrendator AB, org.nr: xxxxxx-xxxx, adress, postnr, ort.

Bakgrund

Ovanstående Jordägare och Arrendator har denna dag överenskommit om att del av fastigheten xxxxx i X- kommun upplåts för utredning av förutsättningar för byggande av vindkraftverk och om dessa finns även projektering, byggande samt sedermera drift av vindkraftverk.

Projektering och byggnation av vindkraftsanläggningar är föremål för en mängd tillståndsprövningar. Processen tar oftast flera år och gör att verksamhetens slutliga omfattning och utformning inte är fastställd vid tidpunkten för tecknande av anläggningsarrendeavtal. Detaljerna i detta avtal kan inte fastställas förrän alla utredningar är klara och eventuella tillstånd är givna.

Arrendeställe

Den del av fastigheten x som omfattas av detta avtal är markerat på kartan i Bilaga 1 och är i det följande benämnt Arrendestället. Arrendeställets ungefärliga areal är ca x hektar.

Arrendatorn äger ej rätt att ensidigt justera Arrendeställets omfattning, areal eller gränser.

Upplåtelsens ändamål

Upplåtelsen sker för projektering, etablerande, drivande och slutligen nedmontering och återställning av gruppstation för vindkraft. Gruppstationen planeras att etableras på ett område som omfattas av Arrendestället samt flera intilliggande fastigheter, se bilaga 2. Området benämns i det följande Gruppstationsområdet. Detta kan innebära att inget vindkraftverk eller endast en del av vindkraftverken lokaliseras till Arrendestället. En förteckning över samtliga berörda fastigheter och deras arealer inom Gruppstationsområdet redovisas i bilaga som senare bilägges detta avtal, Bilaga 3.

Ambitionen från Arrendatorn är att den totala gruppstationen efter planering och byggande ska omfatta för Gruppstationsområdets areal maximalt antal vindkraftverk. Båda parter är medvetna om att den preliminära utformningen kan ändras utan Jordägarens godkännande.

Upplåtelsens omfattning

Jordägaren upplåter till Arrendatorn rätt att, på de villkor som anges i detta avtal, nyttja Arrendestället på följande sätt och för följande ändamål.

Projektering av vindkraftverk inkluderande vindmätning i mätmast i syfte att uppföra och bibehålla vindkraftverk samt därtill hörande anläggningar, såsom anlägga vägar, elanslutning, kraftledningar m.m. innefattande rätt att söka de tillstånd som krävs för att uppföra och bibehålla sådan vindkraftanläggning på Arrendestället.

Arrendatorn eller den Arrendatorn utser, äger rätt att på Arrendestället uppföra, bibehålla och kommersiellt driva vindkraftverk. Specifikation av anläggningens utformning redovisas i Bilaga 2. Specifikationen beskriver hur projektet avses vara utformat. Under projekteringen kommer delarna att specificeras och vissa delar kan komma att tas bort eller förändras. Delar av de specifikationer som redovisas i bilagorna kan därför komma att justeras, om så sker ska Jordägaren snarast underrättas om förändringen.

Arrendatorn eller den Arrendatorn utser, äger exklusiv rätta att bestämma lokalisering av vindkraftverken inom Arrendestället och Gruppstationsområdet.

Inom Arrendestället äger Arrendatorn rätt att avverka skog på de områden där vindkraftverken ska placeras samt på den mark som är avsedd för nya vägar.

Jordägaren får bedriva normalt skogsbruk inom Arrendestället så länge detta inte riskerar skada egendom som är av betydelse för Arrendatorns verksamhet.

I Arrendet ingår ej jakt- och fiskerätt.

Vid eventuell detaljplanering av Arrendestället skall Arrendatorn medverka till att Jordägaren kan söka dispens från ordningslagens regler om generellt skottlossningsförbud inom detaljplanerat område.

Arrendetid

Upplåtelsen gäller under en period om 25 år från tidpunkten för byggstart, med möjlighet till maximal förlängning med en femårsperiod (5år) (se punkten 6 nedan).

Med byggstart avses tidpunkten då första vindkraftverket reses. Byggstart skall påbörjas inom fem (5) år från dagen för detta avtals undertecknande. För den händelse byggstart inte påbörjats inom fem (5) år från dagen för detta avtals undertecknande, skall Arrendatorn till Jordägaren utge en ersättning om 100.000 kr per år per planerat vindkraftverk, enligt bilaga 2, inom gruppstationsområdet fram till dess byggstart sker. Ersättningen fördelas i proportion till Jordägarens areal inom gruppstationsområdet. Lagstadgad mervärdesskatt tillkommer.

Uppsägning

Uppsägning skall ske skriftligen per brev.

Uppsägning skall ske senast ett år före upplåtelsetidens utgång. Om så ej sker förlängs avtalet med ytterligare fem år på oförändrade villkor.

Arrendatorn äger rätt att säga upp detta avtal i förtid med två (2) års uppsägningstid.

Jordägaren äger rätt att säga upp detta avtal i förtid om Arrendatorn väsentligt underlåter att uppfylla sina åtaganden enligt detta avtal.

Arrendeavgift

Som ersättning för upplåtelsen skall Arrendatorn erlægga en årlig ersättning om ettusen (1 000 kr) kronor fram till dess byggstart sker. Arrendeavgiften utbetalas till av Jordägaren anvisat bankkonto. Avgiften för x - år insätts senast fyrtio (40) dagar efter undertecknandet av detta avtal och för påföljande kalenderår senast den 31 januari respektive år.

Från och med det år då byggstart sker, har varje Jordägare rätt till ersättning enligt följande:

Årlig ersättning (arrendeavgift & bygdepengar) baserad på Arrendatorns marknadsmässiga bruttointäkt.

Den totala årliga Arrendeersättningen för alla berörda Jordägare enligt Bilaga 1 uppgår till 4 % av Arrendatorns årliga marknadsmässiga bruttointäkt från vindkraftanläggningen inklusive vid var tid utgående stöd och bidrag som exempelvis miljöbonus, elcertifikat, nätnytta och liknande, minskat med kostnad för den elförbrukning som krävs för att driva vindkraftsanläggningen samt utbetalda bygdemedel. Arrendeersättningen fördelas mellan berörda Jordägare enligt följande;

Lägsta årliga Arrendeavgift som fördelas mellan berörda Jordägare är femtio tusen kronor (50 000 kr) per installerad MW. Denna minimiersättning justeras med hänsyn till den årliga förändring av Konsumentprisindex (KPI), varvid indextal vid kontraktstillfället är utgångstal.

Fördelning av Arrendeersättning

Arrendeersättningen, ovan beskriven som Arrendeavgift, fördelas mellan berörda jordägare (direkt berörda, indirekt berörda etc.) enligt principer som fastställs gemensamt av Arrendator och berörda jordägare enligt Bilaga 3. Vilken bilägges när slutgiltigt Gruppstationsområdet är fastställt.

Arrendeersättningen fördelas mellan berörda Jordägare enligt följande; 15 % till markägare där vindkraftverken placeras och 85 % av arrendeersättningen fördelas mellan alla markägare inom Gruppstationsområdet enligt procentuell del av ägd mark inom Gruppstationsområdet.

Verifiering av bruttointäkt

I samband med att Arrendeersättningen erläggs skall Arrendatorn till Jordägaren överlämna kopior på verifikationer som visar hur Arrendeersättningen beräknats. Det åvilar Arrendatorn, att ha sin bokföring så upplagd, att det går att utläsa vilka bruttointkomster som vindkraftanläggningen genererar. Jordägaren äger rätt att granska Arrendatorns bokföring genom sådan auktoriserad revisor som Arrendatorn skäligen kan godta.

Betalningsanvisning

Det ankommer på Jordägaren att, sedan vindkraftanläggningen tagits i drift, varje år i god tid anvisa Arrendatorn hur betalning skall ske. Har ej sådan anvisning skett får Arrendatorn, med befriande verkan, betala på samma sätt som vid föregående betalningstillfälle.

Betalning

Utbetalning av arrendeersättning skall ske senast tre månader efter avslutat kalenderår. Vid sen betalning tillkommer dröjsmålsränta enligt lag samt ersättning för betalningspåminnelse enligt vad som stadgas för inkassokostnader.

Mervärdesskatt

Vid betalningstillfället tillkommer gällande mervärdesskatt ().

Ersättning för markintrång

Arrendatorn ersätter jordägaren för alla markintrång för fundament, byggplan, teknikbodar, ställverk, vägar, ledningsgator mm. Ersättningen är 12,5 kr/m² använd markyta. Ersättningen utbetalas innan byggstart. Lagstadgad mervärdesskatt tillkommer.

Arrendatorns avverkning

Växande skog, som av hänsyn till Arrendatorns verksamhet måste avverkas, ska antingen upparbetas av Arrendatorn och erbjudas Jordägaren tillgänglig vid bilväg eller så ska ersättning lämnas till Jordägaren för den avverkade skogen.

Ekonomisk förening

Jordägaren ges förtur till köp av andelar i ekonomisk förening för vindkraft som Arrendator AB startar.

Skatter och avgifter

I de fall skatter och avgifter ökar eller tillkommer på grund av myndighetsbeslut till följd av Arrendatorns verksamhet på arrendestället, äger jordägaren rätt att fakturera Arrendatorn denna summa. Beräkningsunderlag skall biläggas en sådan faktura.

Avgifter och tillstånd

Arrendatorn skall ensam svara för alla med verksamheten förenade faktiska kostnader, såsom eventuella tillstånd från myndighet, plankostnader, bygglov m.m.

Nyttjande av befintliga vägar

Denna paragraf beskriver Arrendatorns och Jordägarens nyttjande av vägar till och inom Arrendestället under Arrendetiden. Angående åtgärder på samt anläggning av vägar, se Bilaga 2.

Under uppförande, nedmontering samt vid större reparationer

Arrendatorn äger rätt att nyttja befintliga vägar till och inom Arrendestället för aktiviteter knutna till uppförande, nedmontering samt vid större reparationer av vindkraftanläggning. Detta kan till exempel innebära transport av vindkraftverk, transport av kranar, arbete och transporter i samband med gjutning av fundament och anläggning av kringutrustning. Efter uppförande samt nedmontering av vindkraftanläggning lämnas väg i minst lika gott skick som innan användande av densamma.

Samfälliga vägar

För vägar som ingår i vägförening avtalar Arrendatorn med respektive vägförening om nyttjanderätt av vägen.

Under drift

Arrendatorn eller den Arrendatorn utser, samt Jordägaren äger rätt att fritt använda befintliga vägar till och inom Arrendestället.

Arrendatorn skall ta skälig del i kostnader för väghållning och svara för kostnader för vägskada som uppkommer på grund av Arrendatorns verksamhet. Arrendatorn skall beställa och bekosta en eventuell lantmåteriförrättning för att fastställa Arrendatorns andel i Vägföreningar, både avseende befintligt vägsystem och ev. nyblivna

Nyttjande av nya vägar

Jordsägaren har rätt att fritt använda sådana bilvägar som Arrendatorn anlagt inom Arrendestället. Jordägaren får dock ej vidtaga några åtgärder som kan medföra fara för vindkraftverken eller fördyra eller försvåra underhållet av dessa. Jordsägaren skall snarast åtgärda eller på annat sätt svara för skada som uppkommer på grund av dennes nyttjande.

Ledningar

Arrendatorn skall verka för att markförlagd kabel används inom Arrendestället. Kabel skall så långt det är möjligt förläggas i anslutning till vägar.

Arrendatorns åtaganden

Det åligger Arrendatorn att i god tid införskaffa alla nödvändiga tillstånd för verksamheten, samt att tillse att all verksamhet sker enligt gällande lagar.

Huvudprincip i avtalet skall vara att Jordägaren ska hållas skadeslös med anledning av Arrendatorns verksamhet på Arrendestället. Arrendatorn skall i alla sammanhang svara för skada på tredje man som härrör från Arrendatorns verksamhet på Arrendestället

Arrendatorn förbinder sig att under anläggningsarbetet inte vålla onödig skada på omgivande skog. Eventuella sprängningar ska ske med skyddande sprängmattor och eventuella körskador ska återställas.

Jordägarens åtaganden

Jordägaren förbinder sig att ej uppföra byggnad eller annan anläggning som försämrar vindkraftsanläggningens kapacitet eller fördyrar service och underhåll av vindkraftverken.

Jordägaren får ej vidtaga åtgärder såsom sprängning, schaktning eller motsvarande annan åtgärd som kan medföra fara för vindkraftverken eller försvåra eller fördyra underhåll av dessa. Normalt skogsbruk får bedrivas på Arrendestället.

Jordägaren är skyldig att vid eventuell överlåtelse av fastigheten meddela den tillkommande Jordägaren om, samt göra förbehåll om, detta avtals innehåll och bestånd.

Ansvar

Arrendatorn förbinder sig att skaffa erforderliga försäkringar för att hålla Jordägaren skadeslös för skador och därmed sammanhängande kostnader som kan drabba Jordägaren på grund av Arrendatorns verksamhet och nyttjande av Arrendestället.

Avtalets upphörande

Med denna upplåtelse följer **ej** rätt för Arrendatorn till ersättning vid avtalets upphörande enligt reglerna i JB 11:4-6. Arrendatorn skall enligt 8 kap 21 § Jordabalken erbjuda Jordägaren att inlösa Arrendatorns byggnader med mera.

Åtgärder vid avtalets upphörande

Återställande av Arrendestället ska ske i enlighet med vad som åläggs Arrendatorn av tillsynsmyndigheten. Säkerhet för detta syfte ska ställas i enlighet med vad som tillsynsmyndigheten anvisar. Åtgärder vid avtalets upphörande utförs inom anläggningens område specificerad i Bilaga 2. Som minikrav skall vindkraftverk nedmonteras och bortforslas, liksom transformatorstationer och el- och kommunikationsledningar som **ej** brukas för andra ändamål. Marken skall återställas så att den går att bruka på samma sätt som tidigare.

Om Arrendatorn inte åläggs krav om säkerhet för Arrendeställets återställande vid Arrendeperiodens slut eller vid förtida upphörande av tillsynsmyndighet skall sådan säkerhet upprättas innan byggstart, omfattande 100 000 kr per vindkraftverk om dessa har torn av stål eller 200 000 kr per vindkraftverk om de har torn av betong. Jordägaren har rätt att begära översyn med uppräknig av garantibeloppet för säkerheten för Arrendeställets återställande vart tionde år. Uppräknig skall ske genom justering av garantibeloppet med KPI från oktober 2008 (305,56). Om kraven från tillsynsmyndigheten understiger vad som specificeras ovan skall Arrendatorn upprätta säkerhet på mellanskillnaden innan byggstart.

Samtliga åtgärder vad gäller återställande skall vara utförda senast ett år efter att anläggningen har tagits ur drift.

Om bortförandet **ej** är avslutat efter ovan nämnda tid, äger Jordägaren rätt att på Arrendatorns bekostnad ombesörja detta. Beslut och anvisningar från tillståndsmyndighet skall tillställas Jordägaren i samband med att beslutet erhålles.

Överlåtelse

Arrendatorn äger rätt att överlåta sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till annan som skäligen kan godtagas av Jordägaren.

Inskrivning

Arrendatorn äger rätt att låta skriva in sina rättigheter enligt detta avtal i fastighetsregistret. Arrendatorn svarar för hela inskrivningskostnaden.

Försäkran

Arrendatorn eller den som träder i Arrendatorn ställe förbinder sig att aldrig söka expropriera eller med stöd av annan lagstiftning tvångsvis söka erhålla full äganderätt eller annan evig säkerställd rätt, typ ledningsrätt till hela eller del av Arrendestället.

Förköpsrätt

Intentionen från Arrendatorn är att parterna under projektets gång skall upprätthålla en öppen kommunikation som ger Jordägaren möjlighet att följa projektets utveckling. Syftet är att skapa ett förhållande parterna emellan där Jordägaren ges möjlighet att förvärva vindkraftanläggningen i det fall Arrendatorn avser att erbjuda denna till tredje man. Dock äger Arrendatorn rätt att, utan Jordägarens nyttjande av förköpsrätt, överlåta del av vindkraftanläggningen till förening som avser att driva verksamheten vidare.

I det fall Arrendatorn överlåter del av rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal på del av Arrendestället, skall Jordägaren medverka till att varje verksamhetsutövare får eget Arrendeavtal utan att den totala Arrendeersättningen omförhandlas.

Exklusivitet

Jordägaren förbinder sig att själv inte använda Arrendestället för projektering av vindkraftverk samt att inte utan Arrendatorns skriftliga samtycke upplåta Arrendestället för detta ändamål.

Övriga villkor

Arrendatorn skall stå för kostnader för att åtgärda eventuella störningar avseende Radio/TV som hänför sig till Arrendatorns verksamhet på Arrendestället.

Information

Parterna skall i god tid informera varandra om sådant som rör Arrendeförhållandet.

Ändring och tillägg

Ändringar och tillägg till detta avtal skall ske skriftligen för att gälla. Muntliga överenskommelser är utan verkan.

Tvist

Tvist till följd av detta avtal skall avgöras av svensk domstol, varvid svensk rätt skall tillämpas.

Bygdepengar

Utöver arrendeersättning betalar arrendatorn ut 0,5 procent av marknadsmässig bruttointäkt som bygdepengar. Beräkningsgrunden är densamma som för arrendavgiften till markägarna (se § 7). Utbetalningen börjar när kraftverken sätts i drift och fortgår till dess arrendeavtalet upphör.

Bygdepengarna ska användas till främjande av projekt eller gemensamma anläggningar som är positiva för den bygd där den kommersiella vindkraftsproduktionen etableras. Med bygden avses för detta gruppstationsområde byarna x, x och x med närliggande byar. Bygdepengarna ska fördelas inom hela det närliggande området till gruppstationsområdet. Endast föreningar och organisationer med ordnad verksamhet inom detta närliggande område kan erhålla bygdepengar.

För administration av bygdepengarna bildas med arrendatorns bistånd ideell förening. Urkund till ideell förening samt styrelse röstas genom majoritetsbeslut av markägare inom gruppstationsområdet. Varje markägare har en röst oberoende av ingående areal. Även juridisk person har en röst.

Force majeure

I händelse av krig, förstärkt försvarsberedskap eller andra militära dispositioner, naturkatastrof, strejk eller annan arbetskonflikt, myndigheters ingripande eller annan omständighet utanför parternas kontroll som hindrar, direkt eller indirekt omöjliggör, avsevärt försvårar eller väsentligt fördyrar för respektive part att fullgöra sina åtaganden, skall den drabbade parten utan ersättningsskyldighet vara berättigad att helt eller delvis häva detta kontrakt eller förskjuta fullgörandet av avtalet så länge hindret föreligger. Skriftligt meddelande om sådant hävande eller förskjutande ska meddelas senast 30 dagar efter det att hindret ifråga har uppkommit.

Detta avtal har upprättats i två exemplar om vardera 8 sidor samt tre bilagor av vilka parterna tagit varsitt exemplar.

Ort och datum _____

Godkännande Underskrifter

Bilagor

1. Karta med arrendeställe markerat och arealmätt.
2. Preliminär utformning av Gruppstationsområdet med antalet kraftverk angivet.
Karta med alla arrendeområden markerat och arealmätt.
3. Fördelning av arrendeavgift mellan jordägare Bilägges när slutgiltigt Gruppstationsområde är fastställt.